

WILLEM HOOGEVEEN KUNSTENAAR

WERKEN TUSSEN POLDER EN MAATSCHAPPIJ

NUMMER 1 - NATUURKUNSTPARK

Woord vooraf

Willem Hoogeveen heeft een enorm oeuvre achtergelaten! Groot werk, klein werk, objecten, schilderijen, schetsen. Daarnaast is er een groot archief vol krantenberichten en artikelen. We willen die nalatenschap beetje bij beetje ontsluiten. Dat doen we door het publiceren van deze boekjes. Die worden in kleine oplage gedrukt; we zetten ze ook op de website van de KVF: www.flevokunst.nl

Dit is het eerste nummer.

We kiezen niet voor een chronologische opzet, maar proberen zijn werk in te delen in soorten of zoals bij dit nummer in projecten. Dat geeft naar ons idee meer overzicht. We beginnen er in 2021 mee en hebben nog geen idee wanneer het laatste boekje zal verschijnen. We zullen er, verwachten we, de komende jaren mee bezig zijn.

Willem was bijna vanaf het begin van de oprichting lid van de Kunstenaars Vereniging Flevoland. De KVF organiseert kunstprojecten en die vinden vaak plaats in de buitenwereld. Als Willem kans zag, dan deed hij mee, met als resultaat dat zijn naam veelvuldig voorkomt in het geheugen van de KVF. Voor dit eerste nummer van deze serie uitgaven hebben we gekozen voor de werken die hij maakte voor Natuurkunstpark. Dat is project dat jaarlijks plaatsvindt in Natuurpark Lelystad. Op de cover staat een afbeelding van wat we nu weten.... zijn laatste werk. Met grote dank aan Wim Keuper en Arnold Hoogeveen, die op aanwijzen van Willem het werk maakten en plaatsten.

Bij de werken in Natuurkunstpark worden gedichten geschreven, altijd in samenspraak met de kunstenaar. De gedichten en werken kunnen niet zonder elkaar.

JannieKeuper/Hein Walter

De merel en de roek - 2020 - Thema Overbruggen

De merel en de roek

De merel en de roek, twee vogels die in hun onderbuik voelen dat ze elkaar liever mijden, stappen hier over hun eigen vooroordelen en laten zich leiden door iets hogers.

De merel woont statig op een ladder, boven de struiken in de bomen. De roek heeft een polsstok nodig om die vreemde ander te bereiken, maar hij heeft het er voor over.

Colofon

Deze boekjes worden uitgegeven door *stichting Luchtkastelen, de Kunstenaars Vereniging Flevoland en stichting De Zijderups.*

De boekjes komen onregelmatig uit.

De gedichten en prozaische teksten bij de werken voor Natuurkunstpark zijn geschreven door Hein Walter.

Deze boekjes kosten €10,- per stuk, inclusief porto en zijn te bestellen via de administratie.

Ze zijn ook digitaal beschikbaar op de website van de KVF: www.flevokunst.nl/cunst

Redactie:

Hein Walter

Administratie

heinwalter@tiscali.nl

06 51924882

Vissen

De eerste ontheemden -
zij moesten de polder ontvluchten

het water verdween, hun adem
wie hoorde ze zuchten?

Tranen

Om al het gezegde
om al wat werd verzwegen

niets blijft verborgen -
tranen als druppels regen

Wachters

Wij staan voor de boom
we geven hem kracht

de natuur is zachtaardig
wij houden de wacht

PR Machine

Je denkt dat je denkt
wat je wil, en dat is precies
hoe zij willen dat je denkt.

Niet kritisch of tegen,
maar volgens de wetten
van de commerciëlen.

Ze maken gehakt van ons!
Ze malen en draaien
tot we denken op maat.

De pers houdt ons scherp,
zou je hopen, maar bedrijven
honoreren beter dan redacties

en alles is te koop, ook objectiviteit
wordt op smaak gebracht
met een korreltje zout.

We noemen onszelf graag vrije geesten,
onafhankelijk van goed en goud
en vol met idealen,

maar de mens is gemaakt van vlees
en dat is zwak, dat is altijd zo geweest.
Dat laat zich makkelijk vermalen.

PR Machine - 2018 - Thema Pasvorm

Groenlandse haai

Ze zat in het net van een Groenlandse visser.

Biologen bepaalden haar leeftijd:

392 winters maakte ze mee. Dat stond geschreven
in het tijdschrift Science – wetenschappelijk bewezen.

Ze zwom dus al rond toen wij met schepen van de VOC
oostwaarts voeren om peper te roven;

de pruike tijd, de trekschuit, voor haar oud nieuws;
oorlogen, ze heeft er echt vele overleefd:

de Frans-Duitse, de eerste grote, de tweede
die met een atoombom werd beslecht.

Weet u nog dat België en Nederland verenigd waren?
Zij wel. Kunt u zich voorstellen dat wij leefden

zonder mobiel, zonder teevee, zonder auto's en treinen,
zij herinnert het zich allemaal. Rembrandt, Bach,

Newton en Napoleon, een eeuwigheid geleden –
zij kende hun namen en wist wie zij waren.

Laten wij voor haar een buiging maken en haar eren,
deze grijsaard uit de koudste zeeën van de aarde,

deze dame die in wijsheid en ervaring ons de baas is,
die niet op apegapen in een net had moeten sterven,

maar vredig de geest had moeten geven.
Kinderen hebben haar getekend; niet haar zwemslag

in de diepzee of contouren, maar de dingen boven water.
Lees, kijk en merk dat je respect krijgt voor dit wezen.

Groenlandse haai - 2017 - m.m.v. van de Sint Josephschool uit Emmeloord - Thema IN

Bomen over het vluchtelingenprobleem - 2016 - Thema Bomen

Vluchtelingen onze boom in

Ze zijn met zovelen, de stroom ontwortelt ons leven, een explosie van mensen uit oorlogsgebieden. Voelden we mee, dan waren ze hier thuis, dan gaven we zonder te klagen broden en bedden, we stelden geen vragen, maar deden ons best om ze vrede te geven; en zij die ruim denken konden vrijuit spreken, verklaren dat ze rijk zijn aan kleur en rijp aan ervaring, genoeg om ze welkom te heten –

de angst voor het vreemde is groter.
De stam waarop ons leven is gebouwd, is stevig en zeker en kan al die zielen best dragen, er is ruimte genoeg in de boom voor duizenden duizenden extra, maar we zijn bang om te breken.

We zijn hier vrij om gastvrijheid te preken en ook om te vloeken.
We zijn hier vrij om te roepen wat we willen en dat doen we.
De een wil de grens bewaken, de ander wil kennismaken met het nieuwe. De explosie doet vooral de grens van de beschaving vervagen.

De stem van de mensen die komen wordt niet gehoord. Ze kunnen niet anders dan zwijgen en hopen dat ze mogen blijven.

De mens - 2014 - Thema Visioenen

Ik zag de mensen samen,
met hun voeten – laarzen – in de aarde,
net als vroeger met de klei verbonden.

Ik zag er een met vleugels, als een engel,
een ander met ballonnen – verlichte lieden
die vrij de lucht in konden.

De mensen hadden teddyberen harten,
zacht en aaibaar, kloppende knuffels –
we hadden eindelijk geleerd om lief te hebben.

En onze lijven waren open – we begrepen
dat we onze gebreken niet moesten verbergen,
dat onaf gewoon betekent dat je nog kunt groeien.

Ik zag dat geld niet meer ter zake deed,
dat niet de rijkdom telde van het goed,
maar het goede van de geest, dat zag ik allemaal,

ik zag dat mensen werkelijk samen waren,
alle kleuren, grote, kleine, deze, gene,
alsof het nooit anders was geweest.

Zo gaan we leven - 2014 - Thema Visioenen

Een community-project samen met werknemers en leerlingen van leer- werk- & trainings-centrum Flevodrome: Frits, Johan, Edwin, Jaqueline, Willem, Duane, Robin, Bryan, Jenkini, Tommy, Ashraf, Damian, Dirk, Nicolas en Emmanuel

In huizen op palen, zo leven we later,
met gras en natuur om ons heen,
want zonder adem kan geen mens.

Natuurlijk zijn we dan veel slimmer:
minder werk, minder stress, maar hersens die machines
reguleren, zodat wij nog meer tijd hebben voor geluk!

En wat maakt ons dan gelukkig? Vissen in Alaska,
reizen naar Nieuw Zeeland, duiken in de Cariben,
jagen naar kleuren en koralen – van alle tijden.

Natuurlijk is er muziek, wie kan er zonder?
Hard of zacht, dat maakt niet uit, maar zonder klanken
is het leven niet compleet. Vroeger niet, nooit niet.

De ladder is voor dromen. Een mens moet immers
luchtkastelen kunnen bouwen. De grenspaal
is voor grenzen - die moet je (open) kunnen stellen.

De antenne op het huis? Dat zegt iets over vrijheid:
we kunnen spreken hoe we willen, denken en verwachten,
maar dat wil niet zeggen dat we geen geheimen nodig hebben;

we bepalen zelf wat van ons beschikbaar is, welke gegevens
voor een ander openbaar en wat bedekt blijft. De antenne
is natuurlijk een symbool, want gegevensgolven golven

tegen die tijd volkomen onnavolgbaar door de ruimte
en zo'n apparaat is eigenlijk nu al uit de tijd, fossiel,
zoals papyrus, maar het is zo'n heerlijk tijdloos ding.

Vogel - 2013 - Thema Er was eens

Community-project samen met een groep mensen van het Goed Lelystad: Saskia Kuijper, David Snel, Martin Jacobs, Jacqueline de Jong, Jolanda Arens, Remy Dovianus, Jan Hogendorf, Ynze Jan Elich, Albert Jan van der Bend

Er was eens een vogel. Niet een lelijk eendje, geen zevenmijsarend, niet eens een hippe, maar een doodgewone, doordeweekse grijze vogel. Een onopvallend type. En die vogel leefde al zijn hele leven lang een gelijkmatig, dagelijks leven, net als al die andere grijze, zweverige wezens in zijn omgeving.

Op een dag besloot hij dat het genoeg was met de saaiheid, dat het klaar was met de berekenbare voorspelbaarheid. Hij zou tenminste één keer in zijn leven iets doen dat volkomen onverwacht was, één keer uit de ban, uit zijn dak, door de barrière van de normen heen gesprongen, tenminste één ding doen waarvoor hij voor gek verklaard zou worden.

Eén ding.... ja, een ding.....maar wat?

Het moest raadselachtig zijn, nutteloos ook, ja, vooral heel nutteloos. Maar wat hij ook zou kiezen, hij moest het wel vol liefde doen, want zonder liefde en affectie was het een verloren actie, zonder warmte en genegenheid zou hij ongesteund en eenzaam eindigen, en dat was natuurlijk niet de bedoeling.

Knuffels, als in een bed van honderd knuffels, zo ongeveer moest het voelen, want dan voel je je echt gesteund in wat je doet, wat het ook is, dan ben je veilig, dan is het vertrouwd. Met laarzen aan, dan kon het weer hem niet verrassen. Muziek moest erbij, want muziek geeft toegang tot de diepte, tot dimensies waarvan je niet weet dat die bestaan. Water, ja, op het water, daar moest het gebeuren. Hij was geen watervogel, maar hij droomde heel vaak over golfslag, over deining en spiegelbeelden en hij keek altijd vol bewondering naar de zwanen die zo koninklijk over het water scheerden. En hij zou deze ene keer niet vliegen. Nee, niet vliegen...dat was het laatste wat men van hem zou verwachten.

De perfecte maten - 2013 - Thema Er was eens

Er was eens een vrouw met een perfect lichaam.
Niemand wist waar ze woonde,
in welke stad, of zelfs in welk land,
toch wist iedereen precies hoe ze er uit zag,
want haar maten, haar rondingen en vormen
waren wereldwijd bekend.

Niemand kon vertellen wat haar dieet was,
waar ze haar boodschappen deed,
hoe vaak ze naar de sportschool ging,
hoe vaak ze seks had, welke kleren ze het liefst droeg,
maar ze moest wel onbestaanbaar gelukkig zijn
met zo'n lijf, dat kon toch werkelijk niet anders.

Niemand wist precies hoe oud ze was,
maar men nam aan dat ze een manier had gevonden
om jong te blijven.
Natuurlijk hield ze dat geheim, dat zou iedereen doen.

En toen op een dag, op een verschrikkelijk
mooie dag, werd ze gespot.
Ze zag er anders uit dan iedereen had verwacht.
Vandaar dat het zo lang had geduurd
voordat iemand haar had gevonden.

Ze was wel iets groter, wat voller en forser
dan de vrouw die we hadden gezocht,
maar waar we vooral zo verbaasd over waren,
was het enorme geluk dat ze uitstraalde.
Zo gelukkig hadden we nooit eerder iemand gezien.

De wereld - in de gedaante van een voetbal. Wit Zwart. De witte vlakken zijn van hout en de zwarte van plexiglas. Het plexiglas is van binnenuit aan de randen zwart gespoten. De bal is net hoog genoeg zodat een jongen of meisje van een jaar of 10 eronder kan staan, met zijn/haar hoofd in het gat. Aan de binnenkant van de bal zie je tegen een zwart geschilderde achtergrond gouden sterren - dat zijn natuurlijk de voetballers van SV Lelystad, sterren! Door het plexiglas kijken we van binnen naar buiten, want er is natuurlijk meer dan voetbal alleen. Als je de bal als wereld beschouwt, dan kijken we naar buiten het heelal in. En de ontwikkeling van de mensheid onderstreept dat: we worden steeds meer wereldburgers en reizen wat af. Sportevenementen zijn ook steeds vaker wereldwijd. En ook op het gebied van techniek en spullen zijn we mondiaal, global: onderdelen van onze auto's komen overal vandaan. We kunnen in de bal kijken omdat hij van onder open is. Als we er naar toe lopen gaan we door een haag van "gemetselde" schilderijen. Die haag staat voor bouwen. SV Lelystad is al 45 jaar aan het bouwen. We zien een kopje, een shirt en een schop. Die symboliseren wat vrijwilligers allemaal doen. Zonder hun handen geen voetbal. Maar misschien is de belangrijkste boodschap wel: speel!

*De spelende mens; community-project samen met leden van voetbalclub SV Lelystad
2012 - Thema Het begin van de wereld*

Geen Batman, Superman of Spiderman maar de Kleurtjesbrigade! The magnificent Seven! Denkt iemand zwart-wit? Dat is een klus voor de kleurtjesbrigade! Leeft iemand kleurloos? De kleurtjesbrigade zal hem redden. Kleurtjesbrigade, dat is de titel die Willem Hoogeveen deze potloden heeft gegeven; reddertjes in de nood. Het zijn er zeven, net zoveel als er kleuren zijn in de regenboog. Zullen ze de grauwe wereld weer kleur kunnen geven? Kinderen voelen situaties vaak beter aan dan grote mensen, en ze reageren natuurlijk. Bij het volwassen worden lopen we het risico om dat talent kwijt te raken. Het talent is niet weg, want het zit gewoon in ons, maar we verliezen het alleen uit het oog. De kleurtjesbrigade is een kunstwerk dat ons aan dat verborgen talent herinnert. Potloden - horizontaal. Ze staan tussen de bomen. De bomen staan rechtop, vertikaal. Ze zijn familie van elkaar, het potlood is immers gemaakt van bomen, bossen, van hun hout. Maar hun richting werd veranderd op het moment dat ze werden gemaakt tot wat ze zijn. Niet meer omhoog groeiend, niet meer gericht naar de hemel, maar blijvend hier op aarde, gebonden aan de regels, binnen de lijntjes. Maar niet deze potloden, want deze hebben vleugels, deze potloden zijn als vogels, als engelen; ze kunnen vertikaal als ze willen, maar ook krassen maken, rondjes draaien. Ze zijn ongebonden, vrij, zoals kinderen nog ongebonden zijn. Ze kunnen gevleugelde woorden schrijven, gevleugelde tekeningen maken. Wie in de verticale en horizontale lijnen kruistekens wil zien... dat kan. Maar liever het plusteken, want deze potloden nemen niet, maar geven. Het zijn weldoeners, ideeëngevers. Ze geven ons een cadeau, het kind dat in ons zit.

De kleurtjesbrigade - 2011 - Thema Zeven

Ze zetten de wereld op stelten
door lustig en levend te spelen,
bewegend op buigzame palen –

die mensen herkennen als masten,
houvast bij hun macht over water –

briesend en gillend, hun oerkracht
geschald over grasland als Tarzan,
de man van het oerwoud, die schreeuwt
als een aap en leeft als een zwijn.

De mensen, net beesten, jagen
de varkens de stuip op hun lijven,
door pijlen te richten op alles

dat knort van geluk – ze missen
besef van de waarde van leven.

We zetten de wereld op stelten
door domweg het leven te eten,
zonder te weten wat speelt.

De oerschreeuw - 2008 - Thema Burl

De sporen van vooruitgang in de lucht
als groeven in het wolkenzand geschreven
doen ons opkijken naar omhoog – verheven
boven het gewone. Een diepe zucht

geslaakt om het verlangen naar het land
dat we niet kennen, de continenten
vol vakantie. Hoeveel mooie momenten
worden gesmoord door het gezond verstand?

Maar op hoge wegen van vooruitgang
kun je ook ontsporen. Téveel beweging
is niet goed, die doet je stilstaan, teruggaan

misschien zelfs naar vroeger, de beleving
van het oude polderland, het ongerijmde,
het lopen over dijken, dromend van vrijheid.

De roze droom - 2007 - Thema Afsluiten/Ontsluiten

Wees welkom, vreemde,
ga zitten , neem plaats,
maak het jezelf
makkelijk, doe alsof
je thuis bent, daar
is je stoel, we houden je
liever een beetje apart,
want je blijft toch
een vreemde, ook al
leer je de taal die wij spreken,
je spreekt nooit de onze.

We geven je volop de ruimte,
maar bij voorkeur een plek
die wij niet gebruiken,
daar op water zit je
geen mens voor de voeten.

En eens, in de toekomst,
als je ons goed genoeg kent
en begrijpt hoe vreedzaam
meelevend we zijn –
en zien wij je wel zitten –
neem dan je stoel op
en wandel een kant op.

Blijf je toch nog
een vreemde, even goede
vrienden, maar dan
helpen wij je liever
het land uit.

Gastvrij- 2007 - Thema Vreemde vogels